

RAAD VAN ADVIES
VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

KABINET VAN DE GOVERNIEUR
VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
APR - 9 2009
09/1090
A

Aan Zijne Excellentie
de Gouverneur van de
Nederlandse Antillen
Curaçao

GEZIEN
DE GOUVERNEUR VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

d.d. - 9 APR. 2009

[Handwritten signature]

Directie Wetgeving en Juridische Zaken	
DWJNo.	DWJ'08/002
DATUM	27 APR. 2

RvA no. RA /48-08-DIV

Onderwerp: De vraag of het visumbeleid een koninkrijksaangelegenheid is of een landsaangelegenheid gelet op het Nederlandse voornemen om een Rijkvisumwet tot stand te brengen op grond van artikel 3, eerste lid, onder b en g, en artikel 14, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (5171/RNA, 5/RNA'08, DWJ '08/002-a)

Advies: Met verwijzing naar uw spoedadviesverzoek d.d. 11 december 2008 om het oordeel van de Raad van Advies inzake bovengenoemd onderwerp en de behandeling hiervan in de vergadering van de Raad van Advies d.d. 6 april 2009, bericht de Raad u als volgt.

De Raad heeft op 24 oktober 2008 advies (RvA no. RA15-08-DIV) uitgebracht naar aanleiding van uw adviesverzoek d.d. 27 maart 2008 (5/RNA'08, DWJ '08/002) over drie in de brief d.d. 7 april 2008, no. 5/RNA van de regering opgenomen vragen die gerelateerd zijn aan het voornemen van de raad van ministers van het koninkrijk (rijksministerraad) een Rijkvisumwet tot stand te brengen. In voornoemd advies is de Raad reeds ingegaan op de vraag of het visumbeleid een koninkrijks- of een landsaangelegenheid is. In voormelde brief staat dat de rijksministerraad op 18 januari 2008 heeft ingestemd met het Nederlandse voornemen om een Rijkvisumwet op grond van artikel 3, eerste lid, onderdeel b, en artikel 14, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden ("het Statuut") tot stand te brengen. Daarbij is de Raad de vraag gesteld of het - gezien de beweegredenen die tot dit voornemen hebben geleid - wenselijk is om het onderhavige onderwerp bij rijkswet te regelen.

De regering heeft bij brief d.d. 18 december 2008, no. 5/RNA de eerder gestelde vraag wederom voor advies aan de Raad voorgelegd, onder toezending van de - op die datum - meest recente versie van een voorstel van een Rijkvisumwet. In deze brief wordt aan de Raad gevraagd om alsnog inhoudelijk in te gaan op de vraag of het visumbeleid, zoals thans aan de orde, in de visie van de Raad, een koninkrijksaangelegenheid is in de zin van artikel 3, eerste lid, van het Statuut of een landsaangelegenheid.

Naar aanleiding van het onderhavige adviesverzoek heeft de Raad de Gouverneur, bij brief d.d. 22 januari 2009, RvA no. OR/05-09, nadere informatie verzocht over de verdeling van de werkzaamheden met betrekking tot visumverlening tussen de lands- en koninkrijksorganen. De gevraagde informatie heeft de Raad op 2 maart 2009 ontvangen.

[Handwritten notes: 5/11/08, 516]

Bestudering van het onderhavige adviesverzoek alsmede de overige bij het adviesverzoek gevoegde stukken geeft de Raad aanleiding tot het maken van de navolgende opmerkingen.

Algemeen

De onderwerpen die door de landen binnen het Koninkrijk gemeenschappelijk moeten worden behandeld, de zgn. koninkrijksaangelegenheden, zijn grotendeels in artikel 3 van het Statuut opgenomen. Voor zover relevant betreffen deze de buitenlandse betrekkingen en het stellen van algemene voorwaarden voor toelating en uitzetting van vreemdelingen die genoemd worden in artikel 3, eerste lid, aanhef en onder b en g, van het Statuut.

In de brief van de minister van Buitenlandse Zaken van november 2008, no. DJZ/BR/1056-08, stelt de minister aan de rijksministerraad voor in te stemmen met zijn voornemen om een Rijkvisumwet tot stand te doen komen op grond van artikel 3, eerste lid, onder b en g, van het Statuut. De Raad concludeert hieruit dat de minister van Buitenlandse Zaken het rijkvisumbeleid aanmerkt als een koninkrijksaangelegenheid en dat de beoogde Rijkvisumwet niet slechts op onderdeel b van artikel 3 van het Statuut gegrond zal worden maar ook op onderdeel g.

Het antwoord op de vraag of een onderwerp een landsaangelegenheid dan wel een koninkrijksaangelegenheid is, is van belang voor de vraag wie bevoegd is tot regeling en bestuur van dat onderwerp. Ingeval het onderwerp een koninkrijksaangelegenheid is, wordt de vast te stellen rijkswet gestoeld op artikel 3 jo artikel 14, eerste lid, van het Statuut. Betreft het onderwerp een landsaangelegenheid dan is artikel 38 van het Statuut de grondslag voor het regelen van dat onderwerp bij rijkswet.

Visumbeleid als instrument

Visumbeleid, dat het kader vormt voor visumverlening, is vanouds een instrument ten behoeve van buitenlands beleid. Visumbeleid is echter van steeds groter belang geworden voor de visumverlening als controle-instrument voorafgaand aan de buitengrenscontrole en in verband met het handhaven van het restrictieve toelatingsbeleid. Daardoor dient een visum tegenwoordig meerdere doeleinden, zoals het screenen op buitenlands-politieke aspecten, het tegengaan van illegale immigratie, de bescherming van de openbare orde en veiligheid en het voorkomen van financiële risico's. Visumbeleid als instrument van buitenlands beleid (koninkrijksaangelegenheid) moet dan ook onderscheiden worden van visumbeleid als instrument van toegangs- en toelatingsbeleid (landsaangelegenheid).

Verklaring van enkele begrippen

Voor de advisering over de aan de Raad voorgelegde vraag is het van belang vooraf vast te stellen wat wordt verstaan onder de begrippen "visum", "toegang" en "toelating".

Een visum is een machtiging of beslissing die in beginsel wordt genomen door of namens de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen, in de vorm van een aan het reisdocument gekoppelde sticker, inhoudende het bewijs dat een controle vooraf op de toegangsvoorwaarden van de Nederlandse Antillen met goed gevolg heeft plaatsgevonden. Het geeft eveneens aan dat aan de voorwaarden zijn getoetst voor kort verblijf (dus niet die van vestiging).

Onder "toegang" wordt in het vreemdelingenrecht verstaan het feitelijk binnenkomen in een land door het passeren van de grens of van personencontrole op lucht- en zeehavens. Het begrip "toegang" moet onderscheiden worden van het begrip "toelating". "Toegang" heeft betrekking op een feitelijk geografisch gegeven en impliceert geen rechtmatig verblijf. "Toelating" betekent daarentegen dat de autoriteiten instemmen met een verblijf voor

langere tijd van een vreemdeling. De laatstgenoemde twee begrippen worden ook in de Nederlandse rechtsliteratuur als zodanig uitgelegd.

Verantwoordelijkheid visumverlening in de Nederlandse Antillen

Visumverlening is een gedeelde verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en de minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen. Bij visumaanvragen met een buitenlands-politiek aspect, is het evident dat de minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen de aangewezen is om een dergelijke visumaanvraag te doen behandelen. De overige aanvragen worden door diensten afgehandeld die direct dan wel indirect ressorteren onder het ministerie van Justitie.

Sinds de inwerkingtreding van de "Mandaatbeschikking visa" (P.B. 2004, no. 93) worden visumaanvragen in principe afgehandeld door de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen van het Koninkrijk in het buitenland namens de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen.

Visumverlening: een landsaangelegenheid of een koninkrijksaangelegenheid

Visumaanvragen voor de Nederlandse Antillen worden naast een toets aan het beleid van buitenlandse betrekkingen getoetst aan artikel 3 van het Toelatingsbesluit (P.B. 1985, no. 57), de zgn. toegangsvoorwaarden. Dit betekent onder meer dat betrokkenen over voldoende geldelijke middelen en een retourpassagebiljet moeten beschikken, en geen gevaar voor de openbare orde mogen vormen. Omdat er een grote samenhang bestaat tussen visumverlening en handhaving van het restrictieve toelatingsbeleid is het visum het voorportaal voor de toegang tot de Nederlandse Antillen geworden. De directe aanleiding voor de invoering van de visumplicht in de Nederlandse Antillen is dan ook geweest het tegengaan van toegenomen illegaal verblijf in de Nederlandse Antillen. De Raad concludeert dat visumverlening als instrument van toegangs- en toelatingsbeleid (landsaangelegenheid) een steeds belangrijkere plaats inneemt in de Nederlandse Antillen.

Ook in de Hoofdlijnennotitie Visumwet (TK, 2000/01, 26 106 nr. 4) ("de Hoofdlijnennotitie") is signaleerd dat de betekenis van het visum sinds het Souverein besluit is verschoven. Onderschreven wordt dat er een samenloop is ontstaan voor wat betreft de criteria voor visumverlening en toegangscriteria. Immers de visumprocedure omvat naast een toets aan het beleid inzake de buitenlandse betrekkingen, mede een beoordeling aan de hand van de toegangscriteria: voldoende middelen van bestaan, geen gevaar voor de openbare rust, openbare orde en nationale veiligheid.

In de aanvullende notitie op de Hoofdlijnennotitie (TK, 2001/02, 26 106 nr. 6) ("Aanvullende notitie") wordt aangaande de bevoegdheidsverdeling tussen de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Justitie zelfs voorgesteld de minister van Justitie alle visa - voor zowel kort als lang verblijf - te laten afhandelen, aangezien het merendeel van de aangevraagde visa niet het buitenlands beleid raakt, maar in hoofdzaak wordt beoordeeld aan de hand van toelatingscriteria. De minister van Justitie wordt dan belast en is verantwoordelijk voor de regelgeving, het beleid en de uitvoering met betrekking tot alle visa, dus voor zowel kort als lang verblijf. De minister van Justitie dient bij regelgeving met aspecten van buitenlands beleid, en ingeval een visumaanvraag gevolgen heeft voor het buitenlands beleid, te handelen in overeenstemming met de minister van Buitenlandse Zaken. Laatstgenoemde minister is wel verantwoordelijk voor de formulering van het visumbeleid als instrument van buitenlands beleid en moet de lijst van visumplichtige landen opstellen.

De Raad concludeert dat in de Aanvullende notitie is onderkend dat visumverlening heden ten dage in hoofdzaak een instrument van toegangs- en toelatingsbeleid is (landsaangelegenheid) en in ondergeschikte mate een instrument van buitenlands beleid (koninkrijksaangelegenheid).

Artikel 3, eerste lid, aanhef en onder b en g, van het Statuut als wettelijke grondslag voor het meegezonden voorstel van rijkswet

Artikel 3, eerste lid, onder b: buitenlandse betrekkingen

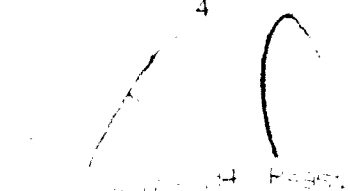
Aangezien het duidelijk is geworden dat visumaanvragen in hoofdzaak worden beoordeeld aan de hand van toelatingscriteria die een landsaangelegenheid zijn, is naar de mening van de Raad ook het daarmee verbonden visumbeleid overwegend een landsaangelegenheid. De bevoegdheid tot regelgeving, beleid en bestuur met betrekking tot visumverlening is daarom in hoofdzaak een autonome bevoegdheid. De Nederlandse Antillen zullen bij het formuleren van regelgeving en beleid alsook bij de visumverlening uiteraard rekening moeten houden met aspecten van buitenlands beleid dat ingevolge artikel 3, eerste lid, onder b, van het Statuut een koninkrijksaangelegenheid is. Gezien het voorgaande is de Raad van oordeel dat de hoofdlijnen van het visumbeleid in beginsel dienen te worden gebaseerd op artikel 38, tweede lid, van het Statuut en de bepalingen die te maken hebben met buitenlandse betrekkingen op artikel 3, eerste lid, onder b, van het Statuut.

Artikel 3, eerste lid, onder g: het stellen van algemene voorwaarden voor toelating en uitzetting van vreemdelingen

Ingevolge artikel 3, eerste lid, onder g, van het Statuut, is het stellen van algemene voorwaarden voor toelating en uitzetting van vreemdelingen een koninkrijksaangelegenheid. Artikel 5, tweede volzin, van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen (P.B. 1955, no. 32) bepaalt over dit onderwerp dat regelen nopens de toelating, vestiging en uitzetting van vreemdelingen bij landsverordening worden vastgesteld, met inachtneming van de algemene voorwaarden voor toelating en uitzetting van vreemdelingen als bedoeld in het eerste lid onder g van artikel 3 van het Statuut. De regeling van de toelating en uitzetting is opgenomen in de Landsverordening toelating en uitzetting (P.B. 1965, no. 17) ("LTU") en in het daarop berustende Toelatingsbesluit (P.B. 1985, no. 57) en andere lagere regelgeving.

Hierboven is vastgesteld dat het begrip "toelating" betekent dat de autoriteiten instemmen met een verblijf voor langere tijd en dat "toegang" inhoudt het feitelijk binnenkomen in een land door het passeren van de grens of van personencontrole op lucht- en zeehavens. In het meegezonden voorstel van rijkswet is het visum geïntroduceerd, zijnde een beslissing van de bevoegde autoriteit dat op het moment van afgifte geen bezwaar bestaat tegen de toegang tot de landen en openbare lichamen (artikel 1, aanhef en onder e). Aangezien het visum het bewijs is dat met goed gevolg vooraf is gecontroleerd op de voorwaarden tot toegang tot de landen en openbare lichamen en niet aan de voorwaarden tot toelating is het visum volgens de Raad het voorportaal voor de toegang tot de landen en openbare lichamen.

In het meegezonden voorstel van een rijkswet is tevens geregeld aan welke voorwaarden moet zijn voldaan om een visum te verkrijgen. Hoewel deze voorwaarden grotendeels overeenkomen met toelatingsvoorwaarden vindt de Raad dat dit onverlet laat dat hier sprake is van voorwaarden om in aanmerking te komen voor een visum en niet van toelatingsvoorwaarden. Hoewel er een grote samenhang bestaat tussen visumverlening en de handhaving van het restrictieve toelatingsbeleid, en er een overlapping is van de

toetsingsgronden voor aanvragen voor een visum en aanvragen tot toelating, worden er naar de mening van de Raad geen algemene voorwaarden voor de toelating en uitzetting geregeld in het meegezonden voorstel van een rijkswet.

Vanwege de bovengenoemde redenen concludeert de Raad dat artikel 3, eerste lid, onder g, van het Statuut niet zonder meer ten grondslag kan worden gelegd aan het meegezonden voorstel van een rijkswet.

Dit sluit namelijk niet uit dat er in de toekomst algemene voorwaarden, die mede betrekking hebben op de toelating, kunnen worden opgenomen in het voorstel van rijkswet, wat tot gevolg zou kunnen hebben dat artikel 3, eerste lid, onder g, van het Statuut, alsnog relevant wordt als wettelijke grondslag. De Raad geeft in overweging voor de motivering van artikel 3, eerste lid, onder g, van het Statuut als wettelijke grondslag voor het meegezonden voorstel van rijkswet, de daarop betrekking hebbende memorie van toelichting te laten aanvullen

De noodzaak voor het tot stand doen brengen van een Rijkvisumwet op grondslag van artikel 3, eerste lid, aanhef en onder b en g, van het Statuut

In zijn brief van november 2008, DJZ/BR/1056-08, verzoekt de minister van Buitenlandse Zaken de voorzitter van de rijksministerraad onder meer om instemming met zijn voornemen om de Rijkvisumwet tot stand te doen brengen op grondslag van artikel 3, eerste lid, onder b en g, van het Statuut, met verwijzing naar het advies van de Raad van State van het Koninkrijk d.d. 19 januari 2007, no. W03.06.0460/1. De motivering om de beoogde Rijkvisumwet te baseren op voornoemde artikelonderdelen is als volgt.

Visumverlening is een instrument in het kader van het beleid inzake de buitenlandse betrekkingen (artikel 3, eerste lid, onder b, van het Statuut) en ziet mede op de algemene voorwaarden voor de toelating en uitzetting van vreemdelingen (artikel 3, eerste lid, onder g, van het Statuut). De behoefte aan eenvormigheid op het gebied van visumbeleid is toegenomen, onder andere door de verplichtingen ten opzichte van de Europese Unie, door de nauwere internationale samenwerking op het gebied van handel en van bestrijding van internationale georganiseerde misdaad en terrorisme, en door de komende wijzigingen in de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk. Meer eenvormigheid kan worden gerealiseerd door een rijkswet op basis van artikel 3, eerste lid, onder b en g, van het Statuut. Deze eenvormigheid zou minder gewaarborgd worden door het streven naar een consensusregeling of naar meer concordantie. Bovendien kunnen aanpassingen aan veranderende internationale omstandigheden in voorkomende gevallen ook snel tot stand komen. Dit leidt tot de conclusie dat het regelen van de hoofdlijnen van het visumbeleid in een rijkswet op basis van artikel 3, eerste lid, aanhef onder b en g, van het Statuut, "de voorkeur verdient".

De Raad vindt dat het argument dat behoefte is aan toename van meer eenvormigheid op het gebied van visumbeleid te summier is onderbouwd. Ten aanzien van de visumverlening is in de afgelopen jaren binnen het Koninkrijk een vergaande visumharmonisatie bereikt. Dit blijkt uit de onderlinge samenwerking en gemaakte afspraken hierover binnen het Koninkrijk. Voor de Nederlandse Antillen heeft dit onder andere geresulteerd in de Mandaatbeschikking visa (P.B. 2004, no. 93), op grond waarvan de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen mandaat heeft verleend aan Koninkrijksvertegenwoordigers in het buitenland om namens de minister visumaanvragen in behandeling te nemen, in te willigen, te weigeren en af te geven, alsmede in het Landsbesluit van de 24de augustus 2007, no. 8, ter uitvoering van artikel 3, eerste lid, onderdeel 1°, sub b (P.B. 1985, no. 57) (P.B. 2007, no. 71), waarin de visumplichtige landen zijn aangewezen.

Indien er aantoonbare behoefte is aan meer eenvormigheid dient in ieder geval rekening te worden gehouden met het bovengestelde over de wettelijke grondslag van het meegezonden voorstel van rijkswet. De onderwerpen die tot de competentie van de Nederlandse Antillen behoren kunnen slechts in een rijkswet, gebaseerd op artikel 38 van Statuut (onderlinge regeling), worden geregeld. Met het bereiken van de visumharmonisatie is gebleken dat onderlinge samenwerking en afspraken tussen de landen binnen het Koninkrijk een voldoende waarborg kunnen zijn voor een behoorlijke mate van eenvormigheid. Ter vergelijking wijst de Raad in dit kader op de in de Europese Unie geïncorporeerde Schengenaccorden over eenvormige visa tussen de betrokken landen, welke accorden ook "slechts" zijn gebaseerd op afspraken over een verdragsconforme toepassingspraktijk, maar waarvan is gebleken dat zij een waarborg zijn dat het beoogde doel wordt bereikt.

De Raad constateert tevens dat eerder is geconcludeerd dat lichtere instrumenten dan rijkswetgeving toereikend zijn voor het regelen van het visumbeleid. In dit kader verwijst de Raad naar de Aanvullende notitie waarin de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken stelt dat rijkswetgeving een middel is om de koninkrijkspartners aan een zelfde gedragslijn te binden bij het beoordelen van de buitenlandse-politieke aspecten van de toegang van vreemdelingen tot het grondgebied van het Koninkrijk. De minister vindt dat deze doelstelling evenwel ook met lichtere instrumenten dan rijkswetgeving kan worden gerealiseerd.

Verder is het de Raad niet duidelijk waarom het argument wordt gebruikt, dat de hoofdlijnen van het visumbeleid bij voorkeur dienen te worden geregeld in een rijkswet op basis van artikel 3, eerste lid, onderdelen b en g, van het Statuut, in het kader van de komende wijzigingen in de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk. De Raad geeft in overweging de memorie van toelichting behorende bij het meegezonden voorstel van een rijkswet op dit punt te laten aanvullen.

De Raad is de mening toegedaan dat de motivering om het meegezonden voorstel van een rijkswet tot stand te doen brengen op zich onvoldoende is om te concluderen dat regeling van de hoofdlijnen van het visumbeleid in alle totaliteit in een rijkswet op basis van artikel 3, eerste lid, onderdelen b en g, van het Statuut de voorkeur verdient.

Bevoegdheidsverdeling aangaande visumbeleid

Voor de verdeling van de bevoegdheden tussen de minister van Buitenlandse Zaken (koninkrijksaangelegenheid) en de ministers van Justitie van de toekomstige landen (landsaangelegenheid) geeft de Raad in overweging deze langs de volgende lijnen te laten lopen, mede op basis van de Aanvullende notitie.

- a. De minister van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de formulering van het visumbeleid als instrument van buitenlands beleid. De minister stelt - binnen het raam van de daarvoor geldende internationale kaders - de lijst van landen vast waarvan de onderdanen visumplichtig zullen zijn. Daarbij neemt de minister het belang van harmonisatie van het visumbeleid binnen het Koninkrijk in acht en de belangen van de landen en de openbare lichamen, met name hun economische belangen.
- b. Elke minister van Justitie is verantwoordelijk voor de formulering van het visumbeleid als instrument van toegangs- en toelatingsbeleid.
- c. Elke minister van Justitie is belast met de formulering en actualisering van de regelgeving met het oog op de implementatie van visumbeleid. Waar de regelgeving betrekking heeft op aspecten van buitenlands beleid dient de betrokken minister van Justitie vooraf de instemming van de minister van Buitenlandse Zaken te verkrijgen.
- d. Elke minister van Justitie draagt verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het visumbeleid en besluiten op de aanvragen tot visumverlening.

- e. Indien de beslissing op een visumaanvraag consequenties voor het buitenlands beleid kan hebben, beslist de betrokken minister van Justitie na instemming te hebben verkregen van de minister van Buitenlandse Zaken.
- f. De Koninkrijksvertegenwoordigingen in het buitenland handelen in het kader van de visumverlening namens de onderscheiden ministers van Justitie.

Samengevat komt het er op neer dat met betrekking tot het visumbeleid artikel 3, eerste lid, en artikel 14, eerste lid, van het Statuut de grondslag dienen te vormen voor het vaststellen van visumplichtige landen waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van de overige landen in het Koninkrijk, de procedure voor het aanvragen van visa in het buitenland, en de feitelijke afgifte van visa. Voor zover verdergaande visumharmonisatie dan wel eenvormigheid gewenst is kunnen de overige onderdelen van het visumbeleid vastgesteld worden bij een op artikel 38, tweede lid, gegronde rijkswet.

Overige opmerking

Uit het meegezonden voorstel van een Rijkvisumwet kan de Raad niet concluderen dat het vereiste van een visum slechts voor vreemdelingen geldt aangezien dit vereiste in artikel 3, eerste lid, van het voorstel van rijkswet, niet is gekoppeld aan vreemdelingen. Zoals thans geredigeerd leest de Raad in artikel 3 dat een ieder die toegang wil tot de landen of openbare lichamen een visum behoeft, dus zowel vreemdelingen als Nederlanders. De Raad geeft in overweging om in het meegezonden voorstel van een rijkswet het vereiste van een visum te laten verbinden aan vreemdelingen.

Conclusie

De Raad concludeert dat de gegeven motivering voor het doen vaststellen van een Rijkvisumwet op zich onvoldoende is om tot de conclusie te komen dat de hoofdlijnen van het visumbeleid in alle totaliteit bij voorkeur dienen te worden geregeld in een rijkswet op basis van artikel 3, eerste lid, onderdelen b en g, van het Statuut.

Aan deze conclusie liggen ten grondslag de overweging dat artikel 3, eerste lid, onder g, van het Statuut mogelijkwijs niet ten grondslag kan worden gelegd aan het meegezonden voorstel van een rijkswet en de overweging dat visumbeleid in hoofdzaak een instrument is van toegangs- en toelatingsbeleid.

Naar de mening van de Raad kan aan het visumbeleid gestalte worden gegeven deels door een rijkswet gegrond op artikel 3, eerste lid, van het Statuut en voor zover verdergaande harmonisatie dan wel eenvormigheid gewenst is, deels op een rijkswet gegrond op artikel 38, eerste lid, van het Statuut. Voor de verdeling van de bepalingen van visumbeleid over de bedoelde rijkswetten verwijst de Raad naar hetgeen hierboven is gesteld onder "Bevoegdheidsverdeling aangaande visumbeleid".

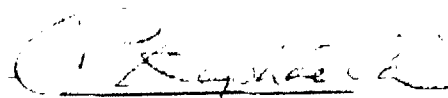
Willemstad, 6 april 2009

de Ondervoorzitter,

Prof mr. F.B.M. Kunneman

de Secretaris,

mevr. mr. C.M. Raphaëla